

Nazwa przedmiotu: Improwizacja fortepianowa z elementami akompaniamentu		Rok akademicki
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot: Edukacji Muzycznej, Chóralistyki i Rytmiki		2022/2023 2023/2024 2024/2025
Nazwa kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej		
Forma studiów: stacjonarne II st.	Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obieralny
Specjalność: Rytmika		Rok I, II / semestr I, II, III, IV
Język przedmiotu: polski	Forma zajęć: wykład	Wymiar zajęć: 90 godzin
Koordinator przedmiotu	Kierownik Katedry dr hab. Magdalena Stępień dr Agnieszka Widlarz, wykł. M. Bisińska-Pawińska, as. Marta Bogusławska, wykł. T. Pawłowski	
Cele przedmiotu	Kształtowanie i doskonalenie umiejętności improwizatorskich; rozwijanie twórczych i odtwórczych dyspozycji w grze fortepianowej (m.in. szybkość i wielotorowość myślenia, oryginalność i wyobraźnia twórcza); doskonalenie środków wykonawczych (literatura muzyczna od baroku do kierunków współczesnych); rozwijanie pamięci muzycznej; przygotowanie do wykorzystania nabytej wiedzy i umiejętności w akompaniowaniu do zajęć rytmiki, w tym do piosenek dziecięcych.	
Wymagania wstępne	Posiadanie umiejętności czytania nut w kluczu wiolinowym i basowym; znajomość programu do edycji nut; posiadanie słuchu muzycznego; granie na fortepianie w zakresie umiejętności pozwalającej na swobodne improwizowanie; posiadanie elementarnej umiejętności improwizacji fortepianowej; umiejętność zaaranżowania prostych melodii na fortepianie; umiejętność stosowania w praktyce zasad teorii muzyki, szczególnie w zakresie harmonii; posiadanie elementarnej umiejętności transpozycji; umiejętność korzystania z literatury specjalistycznej.	

Kod efektu	PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	Przypisanie do efektów specjalnościowych (kierunkowych)
------------	--	---

w zakresie WIEDZY (W)

1	ma gruntowną znajomość repertuaru oraz specjalistycznej literatury muzyki związanej ze studiowanym kierunkiem oraz specjalnością rytmika	W2
2	ma szeroką wiedzę na temat kontekstu historycznego kultury (w tym muzyki), dostrzega jej związek i wpływ, jaki wywiera na różne dziedziny życia, jest świadom miejsca i kulturotwórczej roli muzyki w społeczeństwie	W3
3	połącza znajomość wzorców leżących u podstaw improwizacji fortepianowej, ruchowej i wokalne w metodzie Dalcroze'a, zdobytą podczas studiów I stopnia	W4
4	dysponuje szeroką wiedzą umożliwiającą swobodną improwizację w różnych kontekstach	W5
5	zna i rozumie podstawowe linie rozwojowe w historii muzyki, a zwłaszcza trendy rozwojowe metody rytmiki Emila Jaques-Dalcroze'a	W7

w zakresie UMIEJĘTNOŚCI (U)

6	posiada wysoko rozwiniętą osobowość artystyczną umożliwiającą tworzenie, przygotowywanie i realizację własnych koncepcji artystycznych w ramach metody Dalcroze'a	U1
7	połącza znajomość reprezentatywnego repertuaru związanego ze specjalnością rytmika, a jego samodzielne wykonania i interpretacje ruchowe charakteryzuje wysoki poziom artystyczny	U2
8	uzyskał swobodę w improwizacji fortepianowej w różnych formach i stylach w metodzie Dalcroze'a	U4
9	świadomie kontroluje własne emocje, przeciwdziała lękom i stresom związanym z publicznymi występami, wykazuje się umiejętnością nawiązania kontaktu z publicznością	U10

	w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH (K)	
10	nieustannie dostrzega konieczność samokształcenia I doskonalenia warsztatu muzyka I pedagoga rytmiki I potrafi świadomie planować ścieżkę swojej kariery zawodowej, a ponadto potrafi zainspirować, zaplanować, zorganizować I skoordynować proces uczenia się innych, szczególnie w zakresie dyscyplin reprezentatywnych dla specjalności rytmika	

TREŚCI PROGRAMOWE		
Semestr I		Liczba godzin
1. Improwizacja tańców w podanej tonacji do 4 znaków przykluczowych <ul style="list-style-type: none"> • Polonez (do podanego motywu melodyczno-rytmicznego) • Tango, czardasz, tarantela, samba, cha-cha, rumba, bossa nova i inne (jeden do wyboru) 2. Piosenki dziecięce – aranżacja na fortepian lub/i zespół dowolnych instrumentów (w tym także dziecięcych perkusyjnych) do słów własnych lub do wybranego tekstu literackiego 3. Aria - Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków przykluczowych z zastosowaniem swobodnej imitacji, z ozdobnikami 4. Preludium - Improwizacja romantyczna na bazie chromatyzacji i enharmonizacji z uwzględnieniem motywu przewodniego - w wylosowanej tonacji 5. Improwizacja typowych ćwiczeń „dalcrozowskich” – Polimetria 6. Propedeutyka aranżacji – opracowywanie, transkrypcje na fortepian bądź zespół instrumentalny muzyki ludowej, ze szczególnym uwzględnieniem polskiej muzyki ludowej		30
Semestr II		Liczba godzin
7. Improwizacja dwóch tańców w podanej tonacji do 4 znaków przykluczowych <ul style="list-style-type: none"> • Mazur • Tango, czardasz, tarantela, samba, cha-cha, rumba, bossa nova i inne (jeden do wyboru). 8. Miniatury – kompozycje na dowolny instrument/zespół instrumentów 9. Toccaty - Improwizacja polifonizująca w stylu barokowym w tonacji wylosowanej do 4 znaków przykluczowych z wykorzystaniem swoich umiejętności pianistycznych 10. Fantazja - improwizacja romantyczna na bazie chromatyzacji i enharmonizacji z uwzględnieniem motywu przewodniego, z wykorzystaniem swoich umiejętności pianistycznych - w wylosowanej tonacji 11. Improwizacja typowych ćwiczeń „dalcrozowskich” – PRZEKSZTAŁCENIE METRYCZNE 12. Propedeutyka aranżacji – opracowywanie, transkrypcje na fortepian bądź zespół instrumentalny muzyki tanecznej (tańce użytkowe, artystyczne i stylizowane na przykładach literatury muzycznej)		30
Semestr III i IV		
13. Kompozycje – piosenki na głos/głosy z dowolnym instrumentem/zespołem instrumentów do słów własnych lub do wybranego tekstu literackiego oraz miniatury skomponowane na dowolny instrument/zespół instrumentów 14. Fantazja klasyczna – improwizacja w wylosowanej tonacji do 4 znaków przykluczowych lub romantyczna w wylosowanej tonacji 15. Fantazja barokowa – improwizacja w tonacji swobodnie wybranej 16. Improwizacja miniatur w „stylach” i technikach XX wieku do podanego modelu w ramach zadanej formy i w określonym charakterze 17. Improwizacja typowych ćwiczeń „dalcrozowskich” – przygotowanie do prowadzenia dyplomowej lekcji rytmiki w SM II st. 18. Propedeutyka aranżacji – opracowywanie, transkrypcje na fortepian bądź zespół instrumentalny muzyki rozrywkowej i jazzowej (blues, swing, styl latynoamerykański; artykulacja jazzowa; zapis akordów wg oznaczeń międzynarodowych)		30

Metody kształcenia

Rekomendowane metody kształcenia (do wybrania)

1. wykład problemowy
2. analiza przypadków
3. rozwiązywanie zadań
4. rozwiązywanie zadań artystycznych
5. praca indywidualna
6. prezentacja nagrań CD i DVD
7. aktywizacja („burza mózgów”)

Weryfikacja efektów uczenia się

Metody weryfikacji	Nr efektu ¹
1. egzamin	1-10
2. przesłuchanie	1-10

Korelacja efektów uczenia się z treściami i metodami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji²

Nr efektu uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
1.	1-18	1-7	1,2
2.	1-18	1-7	1,2
3.	1-18	1-7	1,2
4.	1-18	1-7	1,2
5.	1-18	1-7	1,2
6.	1-18	1-7	1,2
7.	1-18	1-7	1,2
8.	1-18	1-7	1,2
9.	1-18	1-7	1,2
10.	1-18	1-7	1,2

Warunki zaliczenia

Obecność na zajęciach, realizacja pełnego programu przewidzianego na dany semestr.

Uczestnictwo w audycji improwizacji fortepianowej oraz w innych imprezach/koncertach organizowanych przez Katedrę w środowisku UMFC oraz poza nim, w tym również oparte na działaniach zespołowych (improwizacja na dwa fortepiany).

Literatura podstawowa

Literatura fortepianowa różnych epok, a w tym: J. S. Bach - *Drobne utwory*, *Małe Preludia*, *Inwencje dwugłosowe*, wybrane preludia z *DWK*, runda i menuety z sonat klasycznych Mozarta, Haydna i Beethovena, miniatury fortepianowe kompozytorów epoki romantyzmu ze szczególnym uwzględnieniem: P. Czajkowski *Album dla młodzieży*, R. Schumann, *Album dla młodzieży*, *Sceny dziecięce*, F. Chopin – wybrane preludia, A. Chaczaturian *Album dziecięcy*, zbiory miniatur dziecięcych: *Czytanki muzyczne*, (z. I, II, III), *Tarka-Barka*, cykle miniatur dla dzieci („Krasnoludki” K. Serockiego, „Słodki kramik” Kasserna, utwory Garści, Tansmana, Bacewicz, itp. a także: wybrane standardy jazzowe, w tym również utwory z gatunku muzyki rozrywkowej takiej jak „Piosenki z kabaretu Starszych Panów” w opracowaniu B. Hołowni, *Piosenki Agnieszki Osieckiej* w opracowaniu W. Zielińskiego oraz zbiory utworów M. Schmitza: *Album dla młodzieży*, *Duety na 4 ręce*, i in. wybrane przez pedagogów, piosenki dziecięce z autorskimi akompaniamentami (w tym zbiory piosenek) uznanych kompozytorów (F. Leszczyńska, A. Markiewicz, K. Kwiatkowska, B. Kolago, M. Małecki, J. Wasowski, S. Marciniak, W. Kaleta).

Literatura uzupełniająca

K. Zwierz – *Improwizacja fortepianowa Szabolcsa Esztenyiego*

M. Pokrzywińska – *Progresje*

M. Dyżewski – *Mały traktat o improwizacji* (maszynopis, własność katedry)

L. Frederick-Parker – *W związku z nauczaniem improwizacji*, w: materiały Informacyjno-Dyskusyjne COPSA, Warszawa 1975.

Ralph Abelein, Jyrki Tenni: *Keyboard Accompaniment and Improvisation - Handbook of Practical Piano Skills*; podręcznik do nauki improwizacji i akompaniamentu na fortepian

¹ odnosimy się do uprzednio sformułowanych przez nas efektów uczenia się

² należy podać numer efektu uczenia się, numery odpowiednich zakresów treści kształcenia oraz przyporządkować im metody kształcenia i weryfikacji (podać numery)

Kalkulacja nakładu pracy studenta potrzebnej do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (w godz.)	
Zajęcia dydaktyczne – godziny kontaktowe	90
Przygotowywanie się do zajęć	230
Praca z literaturą	80
Konsultacje	-
Przygotowywanie się do prezentacji/koncertu	50
Przygotowywanie się do egzaminu, zaliczenia	50
Inne	-
Łączny nakład pracy studenta w godz.	500
Liczba punktów ECTS	20 pkt

Rok	I		II		III	
Semestr	I	II	III	IV	V	VI
Punkty ECTS	5	5	5	5		
Liczba godzin w tygodniu	30	30	15	15		
Rodzaj zaliczenia	kolokwium	egzamin	zaliczenie	egzamin		

Możliwości kariery zawodowej
Uzyskanie umiejętności niezbędnych do prowadzenia lekcji rytmiki w szkołach muzycznych I i II stopnia ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności akompaniowania do ćwiczeń muzyczno-ruchowych i piosenek.

Data	Kto modyfikował	Czego dotyczy modyfikacja
19.09.2022	Agnieszka Widlarz	Aktualizacja
25.10.2023.	prof. dr hab. W. Tchórzewska-Kapała	Aktualizacja karty
10.12.2024.	Prof. dr hab. W. Tchórzewska-Kapała	Aktualizacja karty